

האישה היהודייה

האינטואיציה, המסירות וההשפעה
שלושת התכונות של האישה
שמשמעותיות בחיים של כולנו

חוברת למרצה

THE
SHLUCHIM
OFFICE

תובנות לחיים

טעימה מתורתו של הרבי

פרשת פנחס

לתרומות והקדשות, צרו קשר info@jewishinsights.org
כדי להוריד מערכי שיעור נוספים, בקר באתר www.JewishInsights.org/he

Published and Copyright 2023 by
Shluchim Office International
816 Eastern Parkway, Brooklyn,
NY 11213
718.221.0500

5783 - 2023

ועדה מייעצת

הרב אשר דען - קייפ-טאון, דרום אפריקה
הרב מנדי גרליצקי - תל אביב, ישראל
הרב לוי גרינברג - אלפטו, טקסס
הרב דוד גולדברג - סאו פאולו, ברזיל
הרב לוי שייקביץ - כפר חב"ד, ישראל
הרב מנדי גרינברג - טווינסבורג, אוהיו
הרב שמואל פרידמן - בבלנקה, ארגנטינה
הרב יוסף יצחק בלוי - כינרת, ישראל
הרב חיים דרוקמן - לוצרן, שוויץ

ספרדית

תרגום ועריכה | הרב רפי טוויל

צרפתית

תרגום ועריכה | הרב יאיר אלבז
הגהה | ש. אלבז

פורטוגזית

תרגום | מר יצחק דיין
עריכה | הרב ישעי' דיין
עימוד | מייק קטן

עימוד | מוסי וולוסוב

אתר אינטרנט | יובל כץ וישראל יוסוצקי
אדמיניסטרציה | מענדל גרינברג

משרד השלוחים

י"ר | הרב גדליה שמטוב
פיתוח | הרב מנדי שמטוב

עורכים

הרב אברהם גרינברג
הרב זושא גרינברג

עברית

עריכה לשונית | הרב זושא גרייזמאן
הגהה | הרב מנחם וילהלם

אנגלית

תרגום ועריכה | הרב מענדל סופער
הגהה | הרב מענדל לברטוב

נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוזגתו רבקה הי"ד הולצברג
שלוחי הרבי במומבאי, הודו

3.....א. האישה תמיד צודקת.....

בפרשתנו אנו לומדים את הסיפור על בנות צלפחד, שדרשו לקבל את חלק משפחתם בארץ ישראל (מקור 1). המדרש מנתח בצורה מקורית את הסיפור - הנשים נשמרות ממה שהגברים מקלקלים. הגברים נותנים זהב לעגל, והנשים נשמרות מכך. הגברים מביעים אי-רצון להיכנס לארץ, והנשים נשמרות מכך, ואדרבה, הן נלחמות על חלקן בארץ. (מקור 2)

כל זה מבטא את האהבה המיוחדת שהייתה לנשים לארץ ישראל.

מצינו קדימת הנשים לאנשים גם במתן תורה, שמשה דיבר קודם עם הנשים ורק לאחר מכן עם הגברים (מקור 3). וכן בעשיית המשכן מצינו את מעלת הנשים שתרמו ראשונות למשכן (מקור 4).

אומר הרבי, ששלושת המקרים הם המשך אחד. 1. מתן תורה מסמל את תחילת הבריאה. 2. הכניסה לארץ ישראל מסמלת את תכלית הבריאה - המשכת קדושה בעולם הגשמי. 3. והמשכן מסמל את החיבור בין הרוחני והגשמי. ובכולם ראינו את מעלת האינטואיציה הנשית, שעשו את הדבר הנכון.

9.....ב. מוכנה לשלם מחיר.....

במדבר, כל מטלות הבית כמו בישול, כביסה וגיהוץ נעשו בדרך נס, ובארץ ישראל זה היה אמור ליפול בחלקן של הנשים... עקב זאת, לכאורה הנשים היו אמורות להסתייג מהכניסה לארץ... ולפועל, רואים אנו שהנשים לא התחשבו בזה, ובמשך כל הזמן ביקשו ורצו להיכנס מיידית לארץ.

בדיחה - שבועיים לפני פסח!?

11.....ג. משפיעה על כל המשפחה.....

על ארץ ישראל כתוב 'תמיד עיני ה' אלקיך בה'. מצוות ארץ ישראל ברוחניות היא שהאדם מתנהג בצורה שה' מסתכל עליו כל רגע, וכתוצאה מכך הקדושה שורה בסביבתו. (כפי שמוסבר בקבלה, שמחשבות האדם ממלאות את האוויר בארבע האמות שסביבו (מקור 5)). כפי שבכניסה לארץ ישראל הנשים הצטיינו בחביבות הארץ, כך גם ביצירת המרחב של ארץ ישראל ברוחניות, עליהן לנהוג בצורה דומה. לנשים ניתן הכוח והזכות להשרות כזו אווירה בבית, שהתחושה היא שה' מסתכל על הבית בכל רגע. וזה ישפיע לא רק על הקשר הזוגי, לא רק על החינוך של הילדים, אלא גם על הנהגת הגבר במשרד ובעבודה.

סיפור - עולם הבא המכור.

אדמו"ר הזקן מסביר בתניא שעיקר וראשית העבודה היא, שאדם צריך לחיות בתחושה שה' מסתכל עליו, וכך בדרך ממילא הנהגתו תהיה כראוי (מקור 6). מסביר לנו הרבי, שזה בעצם הרעיון הרוחני של החיים בארץ ישראל. כאשר אדם חי בצורה שה' מסתכל עליו כל רגע, הוא חי בארץ ישראל במובן הרוחני.

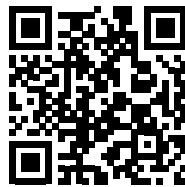
סיפור - עשה כאן ארץ ישראל. (מופיע גם בחוברת לתלמיד).

עם ישראל צופה בגורל שיקבע איזה חלק יקבל כל שבט בארץ המובטחת, כשלפתע נעמדות חמש בנות עם דרישה: מה איתנו? שיעור על עוצמה נשית יהודית אותנטית.

השיעור לפרשת פנחס

משיחת יום ה' פ' פינחס, י"ב תמוז ה'תשי"ז,
הנחה בלתי מוגה
תורת מנחם כרך כ' עמ' 133 והלאה

לשמיעת השיחה [לחץ כאן](#) או סרוק את הברקוד

א. האישה תמיד צודקת

<< הרבי

הנשים אהבו את הארץ

בפרשתנו אנו לומדים את הסיפור על בנות צלפחד¹, ומבואר במדרשי חכמינו ז"ל² שחיבת הארץ הייתה אצל הנשים יותר מאשר אצל האנשים³.

לתלמיד
עמ' 3

מקור 1 ספר במדבר פרק כ"ז, פסוקים א-ז

לפני כניסת עם ישראל לארץ, הנושא החם ביותר היה נדל"ן. איזה חלק יקבל כל שבט? היה זה נושא סבון שהשפיע על עתידו של כל שבט. משה לא החליט על כך לבד אלא זה היה על ידי גורל.

מפת הארץ חולקה לשנים-עשר חלקים ואז נערך גורל. בקלפי אחד הונחו שנים-עשר פתקים עם שמות הנחלות, ובקלפי שני הונחו שנים-עשר פתקים עם שמות השבטים. נשיא כל שבט הרים פתק עם שם שבטו ופתק שני עם שם של נחלה. כך הוכרע איזה חלק יקבל כל שבט בארץ. לאחר החלוקה לשבטים, הגיע הזמן לחלק את הקרקעות בקרב בני השבט.

עד כאן הכל טוב ויפה.

אך כאן מתעוררת בעיה: כל שבט צריך לשמור על חלקו. אך מה יקרה כאשר בת תתחתן עם גבר ממשפחה או שבט אחרים? נישואיה יעבירו את חלקה במשפחת האב למשפחה אחרת, אולי אפילו לשבט אחר. כדי שהנחלות תישארנה בחזקת השבטים והמשפחות המקוריים, נקבע שרק בנים יירשו קרקעות. הבנות לא תצאנה נפסדות, שכן הן תחיינה בחלק בעליהן. כך הובטח שהחלקות תישארנה בחזקתן.

ואז מתרחש אירוע מדהים. חמש בנות נעמדות מול משה רבינו, אלעזר הכהן הגדול, שבעים הזקנים והאומה כולה, ומבקשות להשמיע דעה שונה בנוגע לחלוקת הקרקעות.

דמיינו לעצמכם את ההתרחשות: חמש בנות קוראות תיגר על משה רבינו ומערערות על החלטותיו בפני האומה כולה!

וכך הן אומרות:

וּתְקַרְבָּנָה בְּנוֹת צִלְפָּחַד בְּן חֹפְרָן בֶּן גִּלְעָד בֶּן מְכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מַחֲלָה נָעָה וְחַגְלָה וּמִלְכָּה וְתַרְצָה. וַתַּעֲמִדְנָה לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי הַנְּשִׂאִים וְכָל הָעֵדָה פָּתַח אֱהֹל מוֹעֵד לֵאמֹר. אֲבִינוּ מֵת בְּמִדְבָּר וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה הַנוֹעְדִים עַל ה' בְּעֵדַת קָרַח כִּי בָחֲטְאוּ מֵת וּבָנִים לֹא הָיוּ לוֹ. לָמָּה יִגְרַע שֵׁם אֲבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶּן תְּנֶה לָנוּ אֶחָד בְּתוֹךְ אֶחָי אֲבִינוּ.

לתלמיד
עמ' 3

הן הרי משפחה של בנות בלבד. אם לא תקבלנה את חלק משפחת אביהם, נחלת משפחתן תימחק לגמרי. בקשתן היא, שיתחשבו בהן במקרה מיוחד זה, וגם הן תירשנה את חלק אביהן.

ניתן לשער את המתח ששורר בקרב העם בשומעו את בקשתן. מענה חיובי ישנה לגמרי את ההחלטות שהתקבלו ואת הסדר החברתי הקיים. כיצד יגיב משה? האם בכלל יתייחס אליהן?

3. ראה גם שיחת י"ב תמוז דאשתקד סכ"ו (ת"מ ח"י"ז ס"ע 67 ואילך).

1. פרשתנו (פינחס) כו, א ואילך.
2. ראה תנחומא שם ז. במדב"ר פכ"א, י"ד. פרש"י שם כו, סד. כו, א.

להפתעת כולם אומר משה: זו שאלה מצוינת שאין לי עליה תשובה. אשאל את הקב"ה בעצמו.

העם מחכה במתח הולך וגובר. משה חוזר עם תשובה. הבנות צודקות. במשפחות עם בנות בלבד, תירשנה הבנות את חלק אביהן. בנות צלפחד חוזרות הביתה מאושרות, והעם מתפעם מחכמתן ואומץ ליבן.

ותקרב משה את משפטן לפני ה'. ויאמר ה' אל משה לאמר. פן בנות צלפחד דברת נתן תתן להם אחות נחלה בתוך אחי אביהם והעברת את נחלת אביהן להן.

לתלמיד
עמ' 3

מקור 2 מדרש תנחומא, פנחס ז'

המדרש מנתח בצורה מקורית את הסיפור שזה עתה קראנו:

ותקרבנה בנות צלפחד. אותן הדור הנשים היו גודרות מה שאנשים פורצין.

לתלמיד
עמ' 3

שכן את מוצא שאמר להם אהרן, פרקו נזמי הזהב (שמות לב, ב), ולא רצו הנשים ומחו בכבועיהן, שאמר: ויתפרקו כל העם וגו' (שם פסוק ג), והנשים לא נשתתפו במעשה העגל.

וכן במרגלים שהוציאו דבא, וישוכו וילינו עליו (במדבר יד, לו). ועליהם נגזרה גזרה, שאמרו, לא נוכל לעלות אל העם (שם יג, לא). אבל הנשים לא היו עמהם בעצה, שהרי פתיב למעלה מן הענין, כי אמר ה' להם מות ימותו במדבר ולא נותר מהם איש וגו' (שם כו, סה), איש ולא אשה, על מה שלא רצו להפגס לארץ. אבל הנשים, קרבו עצמן לבקש נחלה. ותקרבנה בנות צלפחד. ולכך נכתבה פרשה זו סמוך למיתת מרים, שמשם פרצו האנשים וגדרו הנשים.

הנשים נשמרות ממה שהגברים מקלקלים. הגברים נותנים זהב לעגל, הנשים נשמרות מכך. הגברים מביעים אי-רצון להיכנס לארץ, הנשים נשמרות מכך. אדרבה, הן נלחמות על חלקן בארץ.

רואים אנו, אפוא, את האהבה המיוחדת שהייתה לנשים לארץ ישראל. ראשית, כאשר המרגלים חזרו עם דיווח קודר, שבלתי אפשרי לכבוש את הארץ, ובני ישראל פרצו בבכי וסירבו להמשיך לארץ, היו אלו רק הגברים... הנשים עמדו חזק באמונתן להיכנס לארץ. בנוסף לכך, בנות צלפחד הלכו צעד קדימה, ונאבקו על חלקן בארץ. מה שהמחיש יותר מכל את רצונן האמיתי להיכנס לארץ.

<< הרבי

הנשים הראשונות שקיבלו על עצמן את התורה

וכמו כן מצינו קדימת הנשים לאנשים במתן תורה - כמו שכתוב⁴ "כה תאמר לבית יעקב (אלו הנשים, ואחר כך) ותגיד לבני ישראל".

לתלמיד
עמ' 3

4. יתרו יט, ג (ובמכילתא ופרש"י).

מקור 3 ספר שמות, פרק י"ט, פסוק ג'

וּמִשָּׁה עֲלָה אֶל הָאֱלֹקִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן הַהָר לֵאמֹר פֹּה תֹאמַר לְבֵית יִעֲקֹב וְתֹגִיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל.

לתלמיד
עמ' 4

שמות ובה, נח ב

"פה תאמר לבית יעקב" אלו הנשים... "ותגיד לבני ישראל" אלו האנשים.

כאשר הקב"ה הציע לבני ישראל את התורה, הוא שלח את משה רבינו, ואמר לו – לך דבר קודם כל עם הנשים, ותציע להן את התורה. ולאחר שהן יביעו את הסכמתן, לך דבר עם הגברים.

מדוע? אומר לנו המדרש, שבבריאת העולם, ה' נתן את המצווה שלא לאכול מעץ הדעת לגבר, לאדם, וסמך עליו שהוא יעביר את הציווי לאשתו. את מה שקרה אחר כך, כולנו מכירים. אדם החליט לומר לחווה שלא רק שאסור לאכול מהעץ, אלא אסור אפילו לנגוע בו. בא הנחש ודחף אותה על העץ, והוכיח לה שלא קרה כלום, וכך שכנע אותה לאכול, והיא בתורה, שכנעה את האדם לאכול. המסקנה של הקב"ה מכל הסאגה הייתה, שפעם הבאה הוא ידבר קודם עם הנשים. וכך אכן הוא עשה.

<< הרבי

הנשים תרמו בזריזות למשכן

וכן בעשיית המשכן - עליו נאמר⁵ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", על ידי הלוחות שבארוֹן⁶ כמו שכתוב⁷ "ויבואו האנשים על הנשים", וגם בענין זה מצינו מעלת הנשים, שאצלן היתה חיבת המשכן יותר מאשר אצל האנשים.

לתלמיד
עמ' 4

מקור 4 ספר שמות, פרק ל"ה פסוק כ"ב

וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים כָּל נְדִיב לֵב הֵבִיאוּ חָח וְנִנְיָם וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל כְּלֵי זָהָב וְכָל אִישׁ אֲשֶׁר הָיָה תְּנוּפֶת זָהָב לָהּ!

לתלמיד
עמ' 4

רמב"ן על הפסוק

וְטַעַם וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים בְּעֵבֹר כִּי הִנְדָּכָה בְּתַכְשִׁיטִין הִיא מְצוּיָה אֶצְל הַנָּשִׁים יוֹתֵר, וְכֵלָן הֵיוּ לָהֶן, וּפְרָקוֹ נִזְמִיָהֶן וְטַבַּעוֹתֵיהֶן מִיָּד, וּבָאוּ תְּחִלָּה, וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִמְצְאוּ לָהֶם הֵבִיאוּ עִמָּהֶם, כִּי טַעַם עַל הַנָּשִׁים שֶׁהֵן הֵיוּ שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה וְהָאֲנָשִׁים נִטְפְּלוּ לָהֶן.

מעניין לציין, שכאשר דובר על נתינת תכשיטים לעגל, הנשים נמנעו מכך, אך לאידך כשדובר על נתינת תכשיטים למשכן, הנשים קפצו ראשונות. רואים אנו שלנשים היתה אינטואיציה רוחנית גבוהה!

7. ויקהל לה, כב ובפרש"י ורמב"ן.

5. תרומה כה, ה.
6. ראה רמב"ן ר"פ תרומה.

שלושה צמתים קריטיים

שלושת המקרים שבהם ראינו את החוזק הרוחני של הנשים, אינם אוסף מקרים אקראי, אלא צמתים עיקריים וקריטיים בחיי עם ישראל, והם מסמלים על הכלל כולו.

שלושה ענינים אלו - מתן תורה, עשיית המשכן, וכניסה לארץ ישראל - קשורים זה בזה, והם המשך אחד:

לתלמיד
עמ' 4

1. מתן תורה – שם הכול התחיל

התחלת כל הדברים היא - מתן-תורה, כמאמר⁸ "אסתכל באורייתא וברא עלמא", הרי שהתחלת כל הדברים היא קבלת התורה שקדמה לעולם ולטבע.

2. הכניסה לארץ ישראל מסמלת את התכלית – הפיכת העולם לדירה להקב"ה

תכלית כל הדברים היא - לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, והוא ענין הכניסה ל"ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה", עם היות שבארץ ישראל התחיל סדר הטבע, שלושים ותשע המלאכות (החורש וכו'), עובדין דחול, מכל מקום, הרי בכל הענינים צריך להיות נרגש אלקות, "תמיד עיני ה' אלוקיך בה", שהוא ענין המשכת הקדושה בארץ הגשמית הלזו התחתונה (אשר, קודם הגאולה העתידה הרי זה ענינה של ארץ ישראל, ולעתיד לבוא יהיה כן בכל הארצות, כמאמר רבותינו ז"ל⁹ "עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות").

לתלמיד
עמ' 5

3. המשכן מסמל את הקשר בין הרוחני לבין הגשמי. המשכן היה בית גשמי בעולם הזה, אך יחד עם זה שרתה בו שכינה.

והממוצע בין התורה וארץ ישראל (שעל ידו נמשכת התורה בעניני העולם) הוא בנין המשכן מזהב, כסף ונחושת כו'.

בשלושת הצמתים הקריטיים הללו, הנשים הן אלו שעשו את הדבר הנכון.

כאשר ה' רצה לתת את התורה – שהיא היסוד של היהדות ושל כל העולם – הוא אמר למשה ללכת קודם לדבר עם הנשים. כאשר דובר על עשיית המשכן, שאמור לסמל את החיבור בין הגשמיות לבין הרוחניות, הנשים היו אלו שבאו לתרום ראשונות. וכאשר דובר על הכניסה לארץ, שמסמלת את הפיכת העולם למקום טוב שהוא דירה לקב"ה, גם שם הנשים לא התפעלו מסיפורי המרגלים, והמשיכו להאמין בכניסה לארץ.

ובכל שלושת דברים הללו מצינו שהייתה לנשים זכות מיוחדת וכוחות מיוחדים, עד כדי כך, שעל ידם דווקא הוא קיום כל הענינים גם לאנשים, כמו שכתוב גבי מתן תורה (התחלת כל הדברים וקיומם) שעל ידי שהקדים תחלה את "בית יעקב", נעשה הקיום גם ב"בני ישראל"¹⁰.

10. שמו"ר במקומו, פכ"ה, ב.

8. זח"ב קסא, רע"ב.

9. ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.

ב. מוכנה לשלם מחיר

אם עד עכשיו למדנו על האינטואיציה הרוחנית של הנשים שעזרה להם לבחור נכון בצמתים הקריטיים של העם היהודי, הרבי מסביר, שהן גם היו מוכנות לשלם על כך מחיר.

<< הרבי

הכניסה לארץ הייתה כרוכה בטרחה יתירה על הנשים

ובענין זה יש הדגשה יתירה בנוגע לכניסה לארץ ישראל: בכניסה לארץ ישראל התחילה טירחה יתירה אצל הנשים במיוחד, שלא בערך לגבי היותם במדבר - הרי רוב המלאכות, רובן ככולן לא היו במדבר; הכנת המזון - הרי במדבר ירד ה"מן", ומים מבארה של מרים, כך, שהמזון היה מן המוכן. בנוגע ללבושים - הרי במדבר היו הלבושים גדלים עמהם, וענני הכבוד היו מגהצים אותם¹¹. ונמצא, שבהיותן במדבר, לא היתה לנשים טירחא במלאכות אלו, וכל עיסוקן היה בחינוך הבנים והבנות.

לתלמיד
עמ' 6

באותם זמנים, מטלות הבית כמו בישול, כביסה וגיהוץ, היו מוטלות בעיקר על הנשים. ובמדבר, הרי כל המטלות הללו נעשו בדרך נס. האוכל ירד מהשמים, המים הגיעו מהבאר, וגיהוץ וניקיון הבגדים נעשה על ידי העננים. נשות ישראל היו פנויות לחינוך הבנים והבנות. אך כשבני ישראל נכנסו לארץ, נגמרה החגיגה והן היו צריכות לעבוד קשה! לפי זה, היינו אמורים לשמוע מהנשים הסתייגות מהכניסה לארץ, או לפחות להצטרף להסתייגות הכללית של הגברים. ולפועל, רואים אנו שהנשים לא התחשבו בזה כלל, ובמשך כל הזמן ביקשו ורצו להיכנס מיידית לארץ.

וכיון שכן, הרי, על פי שכל, לא היו הנשים צריכות לרצות להיכנס לארץ ישראל. ואף על פי כן, היתה אצלן חיבת הארץ - היפך הנהגת המרגלים שלא רצו להיכנס לארץ ישראל, באמרם שהיא "ארץ אוכלת יושביה"¹² - שהסכימו לקבל על עצמן את כל המלאכות הנוספות, מתוך תקווה, אשר, בכניסתן לשם, יעשו מ"ארץ כנען" "ארץ ישראל", ארץ קדושה, דהיינו, מן הקצה אל הקצה: מהתועבות של מעשה ארץ כנען¹³, עד לתכלית הקדושה שיכולה להיות בארץ הגשמית, שזוהי ארץ ישראל.

בדיחה שבועיים לפני פסח!?

מסופר על אדם שעבד במשך שנים רבות בארמון המלוכה, והמלך, שאהב אותו, טיפח אותו והידק עמו את הקשרים משנה לשנה. פעם אחת, המלך רצה מאוד למנות את היהודי לשר, אך הייתה בעיה פעוטה אחת, יהודי לא יכול להיות שר. הציע המלך, שהיהודי ומשפחתו יעברו טקס המרת דת מזורז, וכך זה ייפתר.

יהודי זה היה חלש אופי, ולאחר התייעצות עם אשתו, הוא הסכים. הוא המיר את דתו, והפך לשר מכובד בממשלה. במשך כמה חודשים הם חיו כמו נוכרים למהדרין, אך אשתו הייתה בדיכאון. חסרו לה חוויית בית הכנסת והחום הקהילתי, וכן הלאה. שוב ושוב ביקשה מבעלה לשוב ליהדות. לאחר כמה חודשים, הוא השתכנע גם כן, וגם הוא נכנס לדיכאון... כשראה זאת המלך, נתן לו אישור מיוחד לחזור ליהדותו.

11. ראה אחרי יח, ג ובתו"כ ופרש"י.

12. פרש"י עקב ח. ד.

13. שלח יג, לב.

שמח וטוב לב, נכנס היהודי לביתו ואמר לאשתו, "מזל טוב גיטל, אנו חוזרים להיות יהודים".

לפתע הוא שם לב שהצבע אוזל מפניה.

"מה קרה?" שאל, "הרי כל הזמן ביקשת זאת?"

אמרה לו אשתו "נכון. אבל שבועיים לפני פסח?!"

*

נשות ישראל בסיפורנו לא חשבו כלל על הקשיים שיפלו בחלקם עקב הכניסה לארץ. הם המשיכו לרצות ולהתפלל על הכניסה לארץ.

(ראוי לציין, שגם בדוגמה השנייה שלמדנו, בנוגע לתרומות המשכן, הנשים שהתלהבו ורצו לתרום, תרמו את התכשיטים שלהן! הן לא התלהבו על חשבון מישהו אחר.)

פעמים רבות, אנשים אוהבים "להדר במצוות", אך לעיתים זה בא על חשבון מישהו אחר. הבעל מהדר בכשרות בפסח, ולכן אומר לאשתו להכין את כל האוכל בעצמה, או אישה שמהדרת בעזרה לנזקקים, אך משאירה את ילדיה לבדם בבית, ללא טיפול וחום אימהי.

נשות ישראל, בדוגמאות שלמדנו, הוכיחו שלא רק שהייתה להן את האינטואיציה הקדושה להחליט נכון, הן גם עשו זאת על חשבונן, והיו מוכנות להקריב לשם כך.

ג. משפיעה על כל המשפחה

<< הרבי

ארץ ישראל ברוחניות

וענין זה, שבנות צלפחד חיבבו את הארץ, נכתב בתורה שבכתב, בתור הוראת-דרך לנשי ובנות ישראל בכל הדורות הבאים.

לתלמיד
עמ' 7

ובהקדם המוזכר לעיל¹⁴ שהענין של ארץ ישראל ברוחניות ישנו בכל זמן ובכל מקום: ארץ ישראל היא "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"¹⁵. וענינה ברוחניות - שעבודת האדם היא באופן שמעמיד את עצמו במעמד ומצב שבארבע אמותיו תהיה השראת הקדושה באופן תמידי, על דרך ש"תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", והרי ענין זה ניתן ברשותו ובכחו של כל אחד, מבלי שאף אחד יוכל להיות בעל הבית עליו, ותלוי לגמרי בבחירתו החפשית של כל אחד ואחת.

על ארץ ישראל כתוב שעיני ה' עליה כל הזמן. מה המשמעות של זה ברוחניות? שהאדם מתנהג בצורה שה' מסתכל עליו כל רגע, וכתוצאה מכך הקדושה שורה בסביבתו.

מה הפירוש שהקדושה שורה בסביבתו?

מוסבר בקבלה, שמחשבות האדם ממלאות את האוויר בארבע האמות שסביבו.

מקור 5 תניא, אגרת הקודש פרק כ"ז

וכן כתב בספר עשרה מאמרות, שאויר גן עדן מתפשט סביב כל אדם, ונרשמים באויר זה כל מחשבותיו ודבוריו הטובים בתורה ועבודת ה' (וכן להיפך חס ושלום נרשמים באויר המתפשט מגיהנם סביב כל אדם).

לתלמיד
עמ' 7

נמצאנו למדים אם כן, שמצוות 'ארץ ישראל' ברוחניות היא, ליצור מציאות בה האדם מתנהג בתחושה שה' מסתכל עליו בכל רגע, וכך הוא יוצר סביבו אוויר קדוש של ארץ ישראל. וכיון שבכניסה לארץ ישראל, הנשים כיכבו, והראו את חובת הארץ בצורה עמוקה יותר מהגברים, גם ביצירת המרחב של ארץ ישראל הרוחני, הן יכולות לנהוג בצורה דומה.

<< הרבי

אווירה קדושה בבית

על נשי ובנות ישראל מוטלת אחריות, וניתנה להם הזכות והכוחות, לא רק בענינים הקשורים עם חביבות כו', ולא רק בענינים הקשורים עם חינוך הבנים והבנות, אלא גם בנוגע לכללות הנהגת הבית, ואפילו בנוגע להנהגת הבעל גם כאשר יוצא מחוץ לביתו, שכן, בידעו שבשובו לביתו ישאלוהו כיצד התנהג בעניניו בחוץ, וכאשר יתברר שהנהגתו היתה על פי חכמת התורה אזי

לתלמיד
עמ' 7

14. סכ"ד.

15. עקב יא, יב.

יסתכלו עליו "בעין יפה", שהתנהג כראוי ליהודי-תורני, ואם יתברר שנכשל בענין מסוים שהיה צריך להתנהג באופן אחר, הרי זה יגרום אי-שביעות-רצון - הרי זה משפיע עליו להתנהג כדבעי גם בהיותו במשרדו או בעבודתו ובמלאכתו.

המציאות היא, שהאישה היא זאת שמשרה את האווירה בבית. הגבר יכול לעשות הרבה דברים מחוץ לבית, אך זה לא ישנה הרבה. אווירת הבית והטון נקבעים על ידי האישה.

לנשים ניתן הכוח והזכות, אפוא, להשרות כזו אווירה בבית שתשפיע לא רק על הקשר הזוגי, לא רק על החינוך של הילדים, אלא גם על הנהגת הגבר במשרד ובעבודה. משום שהוא יודע, שכשהוא יחזור ויספר שהוא עשה מצווה, או עשה טובה לאדם אחר, הוא יזכה בעין יפה מאשתו, וכן להיפך, וד"ל.

סיפור עולם הבא המכור

היה היה יהודי ושמו ר' שמאי, הוא היה חסיד ועל כן נסע לעתים קרובות אל רבו כדי לשמוע דברי תורה. פעם אחת, אשתו שדלה אותו שיבקש מהרבי ברכה עבור בתם שהגיעה לפרקה. ואכן בביקור הבא, הוא ביקש ברכה מהרבי, שיהיה להם מספיק כסף בשביל לדאוג לשידוך הגון ולחתונה יפה.

"הא לך מטבע של זהב, שמאי", אמר לו הרבי באווחזו את ידו, "סע הביתה, ואם יזדמן לך משהו לקנות בדרך אל תחמיץ את ההזדמנות. סע הביתה ובהצלחה".

בעיירה בה עמד ר' שמאי לפוש קמעה בדרך הביתה, נערך באותו יום יריד גדול. כל איכרי הסביבה וסוחריה התקבצו שם, כדי לשאת ולתת, לקנות ולמכור, ברם ר' שמאי לא הלך ליריד, אלא שם פעמיו לבית המדרש, שם פתח גמרא והחל ללמוד בקול גדול. הוא קיווה שמי מהסוחרים הנוסעים הביתה, יכנס ויקח אותו עמו.

פתאום נפתחה דלת בית המדרש לרווחה ודרכה נכנסו שני יהודים שניכר היה עליהם כי הם סוחרים הבאים מהיריד. הם התיישבו ליד השולחן והחלו לספר איש לרעהו על הצלחותיהם ביריד. בהיותם במצב רוח מרומם, חשקה נפשם להתל ביהודי הקטן היושב ליד הגמרא.

"אמור נא ר' יהודי", פנה אליו אחד הקונדסים. "אתה הלא ודאי באת ליריד. הגד לנו במה אתה עוסק ונעשה עסק בינינו".

"אני קונה כל מה שמוכרים", ענה ר' שמאי מבוישות.

הסוחר הצטחק בקול גדול וברצותו להמשיך את המשחק עם היהודי הקטן, הציע לו לקנות את חלקו בעולם הבא. "כמה תיתן בעד חלקי בעולם הבא?", שאל הסוחר עם חיוך קונדסי על שפתיו.

ר' שמאי נזכר בדברי הרבי, לקנות כל מה שיזדמן תחת ידו. "אתן לך כל מה שיש איתי", ענה לסוחר והוציא מכיסו את מטבע הזהב שקיבל מהרבי.

הסוחרים צחקו עתה במלוא הפה. הנה זה כל רכושו של היהודי הקטן האומר שהוא קונה הכול. "טוב, תן לי את המטבע ונברך על המוגמר" – השיב לר' שמאי הסוחר.

"לפני שאתן לך את המטבע, נחתום על חוזה מכירה לפיו אתה מוכר לי את חלקך בעולם הבא", החזיר לו ר' שמאי מעשה סוחר.

הסוחרים נהנו עתה עוד יותר מהמשחק והמוכס חתם על חוזה מכירה. הם צחקו להם על שמאי התמים ויצאו את בית המדרש. ר' שמאי המשיך לשבת וללמוד גמרא.

טיפש הוא בדרך כלל גם פטפטן. הסוחר שמכר את חלקו בעולם הבא, הלך עתה בעיירה והתפאר בכל מקום בחכמתו כי רבה. הגעו בעצמכם: הוא מכר את חלקו בעולם הבא בעד מטבע זהב!

כשלאשתו של אותו סוחר נודע דבר ה"חכמה" שעשה בעלה, היטב חרה לה הדבר. היא היתה יהודייה כשרה והיא ידעה גם ידעה כי עם עולם הבא אין משחקים. אין זו סחורה שמוכרים אותה. היא קיבלה את בעלה בבכייה גדולה ואמרה כי לא תיתן לו להיכנס הביתה, כל זמן שלא יקנה בחזרה את חלקו בעולם הבא. "בין כה וכה לא היית בין ל"ו הצדיקים, ועתה מכרת גם את מעט העולם הבא שהיה לך" – הרעימה עליו.

יחד עם בעלה הלכה לבית המדרש, שם מצאו את היהודי שקנה את העולם הבא של הסוחר, גם לסוחר עצמו היה כבר כל הענין לזרא, והוא ביקש מר' שמאי לבטל את העסק שעשו.

"ראה אדוני", ענה לו ר' שמאי, "אני בא עכשיו מהרבי שלי, אחרי שסיפרתי לו כי אני צריך לשדך את בתי. הוא נתן לי את המטבע, ואמר לי לקנות את הדבר הראשון שיציעו לי. עתה אין בידי לעשות מאומה כל זמן שלא נגמר ענין השידוך בכי טוב".

אשתו של הסוחר ראתה כי אצל ר' שמאי מוחלט הדבר לא לזוז מעמדתו. היא אמרה לבעלה לקחת עפרון ונייר ולחשב כמה צריך לעלות לחתן בת. הלבשה לחתן ולכלה, רהיטים וסידור דירה, כל זה ועוד לא נעדר מהחשבון שעשו. כשסוכם החשבון, הוציא הסוחר סכום כסף (והוא לא היה סכום קטן כלל וכלל), ונתנו לר' שמאי בצירוף מטבע זהב, ואילו ר' שמאי החזיר לו את שטר המכירה.

"אני מחזיר לך עתה חלק הרבה יותר גדול ממה שמכרת לי", אמר לו ר' שמאי, "כי הלא רכשת לך עתה מצווה גדולה של 'הכנסת כלה'".

"אם כך הרי עשיתי עסק מצוין", אמר הסוחר בשביעות רצון ונפרדו בלחיצת ידיים חמה.

ר' שמאי נסע הביתה שמח וטוב לב. הוא הודה לה' על הכסף שזימן לו, ותוך זמן קצר ביותר הוליכו ר' שמאי ואשתו את בתם היחידה אל החופה.

הסוחר שמכר את חלקו בעולם הבא בשעה של קלות דעת, השתנה לגמרי אחרי המאורע. הוא היה שבע רצון מהעובדה כי בעזרתו הסתדרה בתו של ר' שמאי, ברם החרטה על יחסו הטיפשי אל דבר כה גדול כמו עולם הבא, הביאה אותו לידי כך שנהיה בעל תשובה בלב ונפש.

הוא נתן הרבה צדקה למטרות שונות, ועשה הכול כדי שחלקו בעולם הבא יהיה שווה יותר ממטבע של זהב.

(שיחות לנוער)

<< הרבי

והנה ה' ניצב עליו

ונקודת ההוראה שכל אשה צריכה להביא אל הפועל במקומה ובזמנה, בכל עניניה צריכה להיות נרגשת החיבה להנהגה של "עיני ה' אלקיך בה", ובאופן של "תמיד", היינו, לא רק בשבת ויום טוב, אלא גם בימות החול ובעניני חול יורגש שכאן ניצב הקב"ה, כמו שכתוב בתניא פרק מ"א: "והנה ה' ניצב עליו... ומביט עליו ובוהן כליות ולב אם עובדו כראוי".

לתלמיד
עמ' 7

מקור 6 תניא פרק מ"א, התחלה

בְּרַם, צָרִיף לְהִיּוֹת לְזַכְרוֹן תְּמִיד רֵאשִׁית הָעֲבוּדָה וְעִיקְרָהּ וְשִׁשָּׁה. וְהוּא... לְהִתְבּוֹנֵן בְּמַחְשְׁבֹתוֹ עַל כָּל פְּנִים גְּדוּלַת אֵינֶסוֹף בְּרוּךְ-הוּא, וּמְלֻכוֹתוֹ אֲשֶׁר הִיא "מְלָכוֹת כָּל עוֹלָמִים" – עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים...

לתלמיד
עמ' 8

וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו, וְ"מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", וּמְבִיט עָלָיו, וּבוֹחֵן כְּלִיּוֹת וְלֵב אִם עוֹבְדוֹ כְּרָאוּי. וְעַל כֵּן צָרִיף לְעֲבוֹד לְפָנָיו בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה, כְּעוֹמֵד לְפָנָיו הַמְּלֶךְ.

וְיַעֲמִיק בְּמַחְשְׁבָהּ זֶה וְיִאֲרִיף בָּהּ כְּפִי יְכוּלַת הַשְּׁגָת מוֹחֵז וּמַחְשְׁבֹתוֹ, וּכְפִי הַפְּנָאִי שְׁלוֹ, לְפָנָיו עֶסֶק הַתּוֹרָה, אוֹ הַמְצָנָה, כְּמוֹ לְפָנָיו לְבִישַׁת טְלִית וְתַפְלִין.

אדמו"ר הזקן מסביר בתניא מהו עיקר וראשית העבודה. אדם צריך לחיות בתחושה שה' מסתכל עליו, וכך בדרך ממילא הנהגתו תהיה כראוי.

מסביר לנו הרבי, שזה בעצם הרעיון הרוחני של החיים בארץ ישראל – עיני ה' אלקיך בה. כאשר אדם חי בצורה שה' מסתכל עליו כל רגע, הוא חי בארץ ישראל במובן הרוחני.

ובענינו: הסיפור על בנות צלפחד שחיבבו במיוחד את הארץ, וכן שכל שאר נשות המדבר לא נפלו למזימת המרגלים, והמשיכו להפגין את רצונם להיכנס לארץ, מהווה הוראה גם לנשים בכל הזמנים.

על הנשים להיות אלו שמחבבות את הארץ ברוחניות. שהחיים שלהן, הבית שלהן, וגם הבעל שלהן יחיו את חייהם בתחושה ש"עיני ה' אלקיך בה" – שה' מסתכל עליהם.

בצורה זו הן משפיעות על כל המשפחה לחיות חיים נכונים ומאושרים.

<< הרבי

וכאשר תהיה אצל האשה חיבה גלויה להנהגה באופן ש"תמיד עיני ה' אלקיך בה", בכל ענין פרטי ופעולה פרטית, אפילו בימות החול ובעניני הרשות - הרי זה מעמיד את הבית כולו, יחד עם הבעל, גם בהיותו מחוץ לביתו, באופן שתהיה שם דירה לו יתברך, המשכת אלקות.

לתלמיד
עמ' 8

וכאשר נמצאים יחד עם הקב"ה - אזי "ה' לי לא אירא"¹⁶, "לא אירא רע כי אתה עמדי"¹⁷, היינו, שמתבטלים כל המניעות והעיכובים, ויתירה מזה, שהקב"ה נותן את כל המצטרך באופן ש"בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני גו' כוסי רויה"¹⁸, לא רק באופן של כשרות, אלא גם באופן של מנוחה וכבוד, ובפשטות - "ארץ טובה ורחבה" בעבודה הרוחנית, שעל ידי זה נמשך טוב והרחבה בכל הענינים הגשמיים, בבני חיי ומזוני רויחא.

16. שם, ב-ה.

16. תהלים קי"ז, ו.

17. שם כ"ג, ד.

מכתב האדמו"ר מוהרי"ץ מכ' אב ה'תרכ"ה, אגרות קודש, כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, חלק א', ע' תפ"ה

"מכתבו על-דבר כסף התשיקה לנסע לארץ ישראל תבנה ותכונן, והסבה וטעמה נכון הגיעני, ולי דעה אחרת בזה. ושרשו באילנא רברבא [= באילן הגדול] אשר מפיהם אנו חיים...

בשנת תרי"ז, שאל אחד החסידים הגדולים את הוד כ"ק אאזמו"ר הרב הקדוש הרב הצמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, על דבר הנסיעה לארץ ישראל תבנה ותכונן, ויגלה לבו כי נכסף במאד לשקד שם בתורה ועבודה. ויענה לאמר: ... צריך לעשות פה ארץ ישראל. עשה כאן ארץ ישראל.

כבר הגיעה העת אשר כל אחד בין מבין את אשר לפניו, אין להביט על ימין ועל שמאל, ואין לנו לחפש מקומות אחרים. כאן אנחנו וכאן עלינו להאיר באור התורה בדרך העבודה. וכבר הגיעה העת לדע, כי תעודה לנו בחיים בתעודתו היא להיות בעזר אחינו לעוררם לכל דבר הטוב והמועיל".

משיחת יום ה' פ' פינחס, י"ב תמוז ה'תשי"ז,
הנחה בלתי מוגה
תורת מנחם כרך כ' עמ' 133 והלאה